

Izhaja vsak pondeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrlet
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RICHARD OREL.

Številka 41.

V Gorici v četrtek 24. maja 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglaši
se ravnajo po dogovoru
in se plačajo naprej
List izdaja konsorcij
GORIŠKE STRAŽE
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Politika novega prefekta

Fašistovski prefekt Pisenti je nastopil v Vidmu svojo službo in je brž nato imel razgovor z uradnikom lista «Gazzetta di Venezia», da mu razloži načela, po katerih misli na naših krajih vladati.

Ker je politika novega prefekta za nas precejšnje važnosti, prinašamo glavne misli zanimivega razgovora.

Pisenti poudarja predvsem, da ne misli ostati dolgo časa na novem mestu, ker vleče bolj k odvetništvu in časnikarstvu: «Jaz sem advokat in nekoliko tudi novinar, ker sem bil do včerajšnjega dne priden sotrudnik «Popola d' Italia» in «Giornale di Udine».

Videm in Gorica

— Vprašanje, ki danes najbolj zanimalo Furlanijo, je združitev obeh dežel v enoto. Ali nam morete v tem oziru kaj povedati? — ga je vprašal časnikar.

Pisenti je odgovoril:

«Popolna spojitev obeh dežel napreduje prav dobro in zelo hitro. V prvi vrsti je treba pohvaliti Goričane, da so popolnoma zgimili vsi ostanki nezaupanja, ki je kalilo razmerje med obema največjima furlanskima mestoma.

Vse javne naprave se v največji naglici po italijskem zakonu izenačujejo.»

Da ne bodo Goričani nevoljni, jim misli vlada vendar nekaj pustiti. «Deželna hranilnica se na primer vključi v ono iz Vidna in nekatere bolniške naprave goriške dežele ostanejo avtonomne, toda le kot podružnice.»

To je vse, kar je Pisenti povedal o naši deželnini upnavi.

Nato je govoril o politiki do Slovencev.

«Ugotavljam, — je rekel — «da se na Goriškem, posebno v tistih krajih, ki so manj oddaljeni od hribov in bolj v stiku z italijskim življem, da se tam sicer počasi, toda z gotovim korakom Slovenci nam vedno bolj bližajo in se z nami po duhu narodno spajajo». Največje zasluge ima v tem oziru «Nova doba».

«V bistvu se Slovani v novih mejah Italije vedno bolj prepričujejo, da je naše bivanje v njihovi deželi trajno in nevarno in brez koristi bi bilo, ko bi kdo mislil, da je prisotnost naših oblastev in italijske trobojnice na današnji meji le začasna zasedba.»

Nič preganjanja!

«V besedi: «enake pravice in enake dolžnosti» je zapovedano naše zadranje, do Slovencev. Da se ta beseda popolnoma uresniči, je seveda potrebno, da nastane v njih nov duh in izginejo tisti pojavi, ki so bili upravičeni v prejšnji zgodovinski dobi, katera je pa trajno prešla s polomom sovražnega cesarstva.

Strogo uporabljanje zakona, trdna roka, toda nikakega preganjanja in nikakega sovraštva: to mora biti v bistvu politika vlade napram tujemenu ljudstvu v Furlaniji. Povabljam: nikakega preganjanja! Kajti to bi ne bilo le v nasprotju z duhom, ki preveva narodno vlado, temveč bi tudi okrepilo slovensko ireditistično gibanje. Toda vse pobude, ki morajo biti uspešno sredstvo in orodje italijske propagande, bodo obširno in krepko podprtne.»

Kakor Rezijani.

«Prepričan sem» — je dodal prefekt — «da ne bo minilo mnogo časa, ko bomo lahko smatrali večji del Slovencev za dobre in zveste Italijane, kakor so dobri in zvesti Italijani Slovenci iz Sv. Petra ob Nadiži. Vi ste gotovo razumeli, kako pomenljivo je, da sem začel svoje uradne posle kot prefekt Furlanije s tem, da sem prisostvoval danes zjutraj genljivi ceremoniji v učiteljišču v Sv. Petru. Bila je modra politika naših Benetk in našega Svetega Marka, ki je napra-

vila tiste pridne Slovence trdno italijske. Zakaj naj bi nova Italija ne sledila stopinjam Leva?

Furlanija mora in hoče zvršiti veliko narodno poslanstvo v bližnjih krajih, ki so se združili potom vojne z domovino. Ona mora zopet ponarediti to zemljo in to ljudstvo.»

To so izjave fašistovskega prefekta. Primesli smo jih zato, da spozna naša javnost namene novega moža. To naj za danes zadošča. Odločili smo se pa, da spregovorimo novemu prefektu odkrito in jasno besedo in mu povemu svoje mnenje o «enakih pravilih in dolžnostih» našega ljudstva.

Odgovor na prefekta izvajanja sledi torej prihodnjič.

Kaj se godi po svetu?

Spori v italijski fašistovski stranki postajajo čezdalj bolj resni. Ni je skoro dežele v Italiji, kjer bi vladal v fašistovskih vrstah popolen mir. Ko maj se poravnajo navskrižja v eni pokrajini, izbruhejo na dan prepiri v drugi. Po zadnjih poročilih laškega časopisa se je zanesel spor tudi v pokrajino Kampanijo, ki ima za glavno mesto Neapolj. Poveljnik Narodne brambe stotnik Padovani je nstobil v teh krajih z veliko odločnostjo proti vsem fašistom, ki so stopili še zadnji čas v stranko in delajo sedaj prepir in zgago v fašistovskih vrstah. Po njegovem zadene največja krivda bivše nacionaliste, ki izpodkopujejo s svojim delom ugled in moč stranke, kjer le morejo. Na čelu razdiračev stoji po mnjenju stotnika Padovanija nacionalistični poslanec Greco, ki je kar na javnih shodih kritiziral fašizem. Zato je zahteval stotnik Padovani od fašistovskega vodstva, naj očisti stranko takih «priateljev» in naj si dobro ogleda vsakega nacionalista, preden ga sprejme v stranko. Boj stotnika Padovanija je bil obrnjen v prvi vrsti proti Grecu.

Tajniki so odstopili.

Mussolini je vzel stvar v rok in odločil tako, da ni bilo Padovaniju, prav. Odpoklical je namreč Padovanija iz politike in mu izročil le vojaško vodstvo Narodne brambe. Pri tem je bil Mussolini s Padovaniem zelo prijazen in ravnal z njim jako spoštljivo. Padovani je čutil kljub vsemu temu v sebi živo rano in se ni hotel ukloniti. Javil je Mussoliniju svoj izstop iz Narodne brambe in rekel, da se izbriše tudi iz stranke. Mussolini je njegovo ostavko odklonil in ga prosil, naj ostane na svojem mestu. Toda Padovani se ni dal pregovoriti in je vztrajal pri svojem sklepku. Šel je k fašistovskemu generalu De Bonu in javil svoj odstop. Tudi De Bono ga je pregovarjal, naj ostane, pa vse je bilo zaman. Mussolini je napravil poslednji poskus in poslal v Neapelj k Padovaniju posebnega odposlanca, ki naj pomiri užajenega fašistovskega voditelja. Vse zastonj! Padovani je odstopil in obledanil proglaš na fašiste cele pokrajine, v katerem naznanja, «da se umika iz pozorišča z značajnim posnom», ker noče nositi soodgovornosti za to, kar pride. Padovani poudarja, da se njegov protest ne nača na Mussolinija, temveč na one nevredneže, ki obdajajo «ljubljenega voditelja». Odstop Padovanija je imel resne posledice. V znak solidarnosti

so odstopili politični tajniki cele pokrajine in mnogoštevilni voditelji Narodne brambe. Strokovne organizacije Isola del Liri, ki štejejo 40.000 članov, so se razpustile in v Neapolju so se zbrali tajniki deseterih drugih strokovnih zvez, da proglasijo razpust organizacij. Tudi so se vrstile po ulicah Neapolja demonstracije in obhodi v prilog stotnika Padovanija.

Zamotan položaj.

Odstop Padovanija je radi tega tako važen, ker spada med ustavnitelje in voditelje fašizma in ima, kakor vidimo, v ljudstvu močno oporo. Prvič se je zgodilo, da je odstopil mož, ki je potegnil za seboj celo pokrajino. Vsi dosedanjí voditelji, ki so izstopili ali bili izključeni iz fašistovske stranke, so izšli več ali manj sami in niso nikdar vlekli za sabo množice. Iz tega vzroka je odstop Padovanija velepomemben.

Prej večjav povzroča pa Mussoliniju tudi zadržanje nasprotnih strank v južni Italiji. Sovražniki fašizma, ki so bili za časa revolucije preplašeni in zbegani, vzdigujejo zopet glavo. Poslužujejo se vsehi odkritih in tajnih sredstev, da bi fašizem izpodkopal. V zadnjem času delajo na to, da bi ustvarili nasprotje med kraljem in Mussolinijem, med visokim vojaštvom in Narodno brambo. Po državi Sirijo vest, da stremi Mussolini za vedno večjo oblastjo, kar ni posebno všeč kralju. Pravijo, da kralj ni hotel dovoliti Mussoliniju, da bi se koval le lire z fašistovskim znakom in da potuje sedaj kralj po velikih mestih Italije (Neapolj, Torin, Milan) brez spremstva ministrskega predsednika. Sovražniki fašizma so priredili po južni Italiji demonstracije v prilog kralja in nosijo na prsih «patakone» s kraljevo sliko. V nedeljo so v siccianskem mestu Palermo izbruhnili spori med fašisti in nositelji «patakonov». Vrstile so se poulične demonstracije.

Vlada se približuje nasprotnim strankam.

Največje vprašanje, s katerim se peča fašistovska vlada, so volitve. Mussolini hoče imeti v parlamentu brezpogojno večino, da bi mogel v bodočih letih trdno in zanesljivo vladati. Po današnjem volivnem redu pa fašisti ne morejo priti do večine. Zato je treba napraviti nov zakon, ki daje največji stranki države dve tretjini vseh poslancev, in sicer brez ozira na število volivcev. Največja stranka bi imela 335 poslancev, vse ostale

stranke pa le 179, dasi tvorijo vse opozicionalne stranke skupaj večino v državi. Če se sprejme tak zakon, se bodo fašisti združili z nekaterimi manjšimi strankami in odnesli pri volitvah dvetretjinsko večino. To je cilj fašistovske vlade. Vprašanje je le, kako narediti nov volilni red. Proti takim volitvam so socialisti, ljudska stranka, velik del liberalcev in demokratov. V parlamentu bi torej volilni zakon ne našel večine in bi moral propasti. Kaj narediti? Ali hoče izdati vlada kraljevi odlok brez ozira na parlament? Nasprotniki fašizma trdijo, da bi kralj ne maral podpisati odloka, ki bi bil nasproten parlamentarni večini. Zato je treba nastopiti pot sporazuma. In Mussolini se je že začel pogajati z različnimi strankami. Imel je razgovor s poslancem Casertanom, ki je zastopnik demokratov in govoril je z Degasperijem, predsednikom ljudovcev. Prvič po kongresu v Torinu in po odstopu ministrov ljudske stranke je stopil Mussolini v stike z ljudovci. Radovno smo, kako se bodo pogajanja končala. Ako se z nasprotniki sporazume, bo parlament z veliko večino nov volilni red sprejel in vse ovire zgnejo. Ako se ne pobotajo, nastane pa zelo zamotan in težaven položaj.

Pred največjo nalogo.

To so težkoče, s katerimi se ima boriti voditelj fašistov. Vzpostaviti mora disciplino v lastnih vrstah, oditi poskuse mnogoštevilnih nasprotnikov in zagotoviti svoji stranki večino v bodočem parlamentu. Vse, kar je doslej dosegel, je bila malenkost v primeru s tem, kar mora sedaj izvršiti. Dostikrat ni zelo težko priti do moči, pač je najtežja stvar moč ohrniti in jo utrditi.

Neprimereno več energije in sposobnosti je treba, da se človek na vladi vzdrži kakor da se je uolasti. Lahko se je horiti proti lastnim strankam zelo težko pa proti lastnim ljudem. Po zmagi je napočila najvažnejša in najdoločnejša doba fašizma. Videli bemo, kako bo rešil Mussolini največjo nalogu svojega življenja.

Kaj delajo Nemci?

Goriška Straža je poročala, da so Francozi in Belgiji nemške mirovne pogoje odibili, ker jim je 30 miljard zlata premalo in ker hočejo imeti od Nemčije večje garancije. Našim bravcem je pa tudi znano, da so Angleži in Italijani posigli vmes, ker hočejo prisiliti Francoze k novim pogajanjem z Nemčijo. Pozvali so nemško vlado, naj naredi nove ponudbe. Ta nastop Angležev in Italijanov je Nemci razveselil in v Berlinu pripravljajo že teden dni spomenico za antanto. Delo gre počasi od rok, ker hočejo Nemci spoznati mnenje Angležev in Italijanov. Sele tedaj, ko bodo vedeli, kakšni pogoji bi bili Mussoliniju in Curzonu všeč, bodo prišli s spomenico na dan. Med tem pritiskajo na nemško vlado socialisti in katoličani, da naj ne izpusti ugodne prilike za pogajanja. Gotovo je, da bodo Nemci sveto 30 miljard zvišali in nudili Francozom še večje garancije kakor zadnjič.

Razkrinkajmo sovražnika!

Socialistična in katolička stranka zahtevata od berlinske vlade, naj napravi kolikor mogoče ugodne ponudbe. V spomenici naj ponudi Nemčija

DNEVNE VESTI.

Moderna tlaka in desetina.

veliko odškodnino zajamči naj Franciji popolno obnovo porušenih krajev, zagotovi naj ji resnično varnost pred nemškimi napadi za bodočnost. Ako napravi Nemčija tako ponudbo, jo bodo brez dvoma Angleži, Italijani, Amerikanci in vsi pametni ljudje pozdravili in Francija pride v težaven položaj: ako ponudbo odbije, nastane v antanti razprtija med Francijo in ostalimi državami, ako jo sprejme, mora boj proti Nemcem ustanoviti in sprazniti Porurje. V vsakem slučaju bo imela Nemčija korist. Francija bo pa moral pokazati pred celim svetom odkrito svoje namene: če ne sprejme nemške ponudbe, bodo vedeli vsi, da ji ni za odškodnino, temveč za nemško zemljo. Njena osvojevalna politika bo končno razkrinkana.

Jugoslavija in Italija se zopet pogajata.

Po dolgem odmoru sta se začeli rimska in belgrajska vlada iznova pogajati. Volitve v Jugoslaviji sta razgovore med obema državama pretrgala, kajti čakati je bilo treba vplivnega izida. Zgodilo bi se namreč lahko, da zmaga v Jugoslaviji nova stranka, ki vrže vlogo in spremeni politiko do Italije. V tem slučaju bi bili vsi dosedanji razgovori brez pomena. Sedaj, ko so volitve končane, se pogajanja nadaljujejo in jugoslovenski delegati so že odpotovali v Rim. Tam se bodo vršili razgovori radi Reke in se sklene trgovska pogodba med državama. Na čelu obeh delegacij Jugoslavije stoji dr. Otokar Rybar. Kakor smo že zadnjič poudarili, se sklene v Rimu pogodba, ki je za primorske Jugoslovane najvažnejša po rapalskem miru. Gospodarski odnosi med nami in brati onkraj meje, se odločijo v Rimu za dolgo dobo let. V Rimu bodo položili temelj, na katerem bo slonelo življenje naših otrok. Dana je obenem tudi prilika, da se zamenja denar našega zadružništva. V rokah dr. Rybara in italijskih delegatov leži usoda primorských zadrug. Zahtevamo in pričakujemo od obeh vlad, da se potegneta za naše revno ljudstvo, ko sta že v polni meri šla na roko bogatinom.

Sirite Naročajte Berite „Goriško Stražo“.

Listnica uredništva.

Sentviška gora: Zakon ne govori o mostu. Povejte to dotednjim gospodom, ki Vas nadlegujejo.

JULES VERNE:

ČRNA INDIJA

ROMAN.

Prsto poslovenil Z. Z.

XII.

Na zadnji nitki viseč.

Sedaj po izpolnitvi najgorkejših želja se je čutila družina Simona Forda resnično srečna. Le pri Harryju, ki je bil že po naravi bolj zaprtega značaj, se je dalo spoznati, da je bolj in bolj »vase obrnjen«, kakor je imela Madge navado izraziti se. Še celo Jacku Ryanu se ni posrečilo, da bi ga spreobrnil, navzlic njegovi »nalezljivi« dobrí volji.

Neko nedeljo junija meseca sta se šla oba prijatelja sprehajati na breg Malcolmskega jezera. Coal-City je bila v prazničnem oddihu. Zunaj je divjala huda vihra. V Coal Cityju pa je, nasprotno, kraljeval največji mir, najprijetnejša temperatura, ni bilo ne vetrov ne deževja. Tu se ni dalo iz ničesar sklepati na boj elementov zgoraj na zemlj. Iz Stirlinga in

njegove okolice so semkaj vrveli šetalci, da bi se krepčali v prijetni svežosti v premogovniku. Električne priprave so razlike povsod toliko svetlobe, da jo je zamoglo zavidati solnce Britanije, ki je bilo za nedeljo nekoliko preveč zastroto z meglo. Jack Ryan je opozoril svojega tovariša na nenavadni naval obiskovalcev, ta pa ni posebno vpošteval njegovih besedi.

«Poglej vendar, Harry», je pričel, »kaka gneča gostov. Prijatelj prepodi svoje črne misli. Ti boš ljudi od zgoraj spravil do misli, da jih zavidamo za njihovo usodo.»

«Ljubi Jack», je odvrnil Harry, »neskrbi zame! Saj si ti vesel za dva to zadostuje!«

«Vzemi me stari Nick!», je odgovoril Jack, »če se slednjič še jaz ne nalezem tvoje otožnosti. Oči mi postajajo vedno bolj motne, ustnice se stiskajo skupaj, smeri mi zastaja v grlu. Govori, Harry, kaj ti je?«

«Saj veš, Jack, še vedno ta misel, še vedno!«

«Ti ubogi Harry», je odvrnil Jack

Dijak Berti pravijo, da je zelo brihten nadarjen in pogumen! Dvajsetleten fant je imel zveze z Moskvo, z vodilnimi osebami v Berlinu in je potoval v propagandne namene po tujih državah, posebno po Nemčiji. Fant je obtožen radi zarote proti državi in ga je rimska policija brezuspešno iskala po Italiji. Znal se je imenitno skrivati in voditi za nos policijo. Ušel je bil tudi čez mejo, a se zopet vrnil in delal naprej za svoje ideje. Sedaj so ga končno prijeli.

Ali ne spominja mladi fant zelo, zelo na mladega Mussolinija?

Kaj je to?

Italijanske žene so povabile vse inozemske zborovalke na ženskem kongresu v Rimu, naj običejo grob Neznanega vojaka, kamor se je imel položiti venec rož. Toda razen italijskih žen se ni vdeležila obiska nobena zastopnica tujih narodov. Lena Poljakinja se je priključila Italijankam. Ko se je otvorilo zopet zborovanje kongresa, je izrazila predsednica upanje, da se ta korak ne sme smatrati za nevljudnost proti Italijankam ali pa Neznanemu vojaku. Toda nekatere in med njimi neka Švicarka so se vzdignile in izjavile, da niso hotele sprejeti vabilo italijskih tovarišic zato, ker vidijo v češčenju Neznanega vojaka militistično manifestacijo. Druge zborovalke so proti temu protestirale in tako je nastala na zborovanju zmeda Končno so se zedinile in sklenile, da pojde predsednica mednarodnega ženskega udruženja se poklonit Neznanemu vojaku.

V zadregi.

Vlada se pripravlja za volitve. Največje težave pa ji ne bodo delale druge stranke, ampak fašisti sami, ki bi radi bili poslanci. Take želje pa goji mnogo tisoč fašistov, sedežev pa bo le par sto. To bo hudo!

Tekom enega leta bodo volile.

V Rimu se je vršilo, kakor smo počrčali, mednarodno zborovanje ženskih strank, ki zahtevajo v javnem življenju polnoma enake pravice kakor moški, predvsem volivno pravico v občino in parlament. Po zborovanju so se podale k Mussoliniu in on jim je izjavil, da bo držal dano besedo glede volivne pravice. Najkasneje v enem

Ryan in skomizgnil s pleči, »če bi bili istega mnenja kot sem jaz, da so vsega krivi le gorski duhovi, bi bil gotovo bolj miren.«

»Ti pač veš, Jack, da bivajo ti skrati in te vešče le v tvoji domisliji in da ni v novem Aberfolu videti nobenega duha več in sicer odkar smo zopet začeli z delom.«

»Pa naj bo, Harry! Toda, če ni več videti gorskih duhov, je, kot se mi zdi, še manj možnosti, da bi bila bitja, ki jim ti pripisuješ vse to.«

»Jaz jih bom znal zopet najti, Jack!«

»O, Harry, Harry, v novem Aberfolu se duhov ne da tako lahko ujeti.«

»Jaz že najdem tvoje dozdevne duhove«, je odgovoril Harry s posebno gotovostjo.

»Ti jih torej kaniš strahovati?«

»Kaznovati in jih poplačati, Jack. Če nas je ena roka zaprla v ono galejijo, nisem vseeno pozabil, da nam je druga pomagala. Ne, ne, tega ne pozabim nikdar.«

»Ali pa si, mu je odgovoril Jack Ryan, »tudi prepričan, da ti roki nista od enega in istega bitja?«

letu bodo ženske Italije volile v občini, toda ne vse, ampak le nekatere. Najbrž tiste bolj izobražene iz mest in premožnejše.

Sijajna kulturna prireditev.

Na binkoštno nedeljo se je vršil v Trstu pri Sv. Jakobu in na Kontovejju pevski koncert učiteljske zveze pod vodstvom dirigenta Srečka Humerja. Prisotni so bili glasbeni kritiki vseh tržaških listov, komponist Smareglia in zastopniki tržaškega konservatorija. Zbor učiteljske zveze je napravil nanje globok vtip in strmeli so nad lepoto slovenske pesmi. Najbolj so jih presenetile kompozicije Antona Lajovica in zbor Janka Ravna. Tržaški Piccolo je prinesel o prireditvi zelo laskavo kritiko in vsi prisotni laški glasbeniki so se čudili dovršenosti zbora. Prepričani smo, da se zbor naše zveze meri lahko z vsakim zborom v državi. V kraljem se podajo naši učitelji v večja mesta države, da nastopijo pred italijsko javnostjo s slovensko pesmijo. Prvi koncert bo v Vidmu, zadnji v Rimu. Uverjeni smo, da zameje učiteljska zveza slovensko ime v notranjost države in dvigne ugled našega naroda. Zveza vrši visoko kulturno poslanstvo, ki ga iz vsega srca pozdravljam.

Volivci v zrakoplovu.

Prvič se je začel uporabljati zrakoplov v volilne namene. To se je zgodilo v Ameriki, kjer so peljali volivce v zrakoplov čez neko jezero na volišče, ker je bilo radi ledu nevarno se voziti čez vodo na ladji. Smo radovedni, kadaj bodo frleli volivci na Goriskem v zrakoplovih.

Maščevanje brezposelnega železničarja.

V mestu Vicenzi je brezposelnemu železničarju Nino Bizio ustrelil inženir Franca Frattija, ki je postal na mestu mrtev. Železničar se je hotel maščevati, ker je bil odpuščen iz službe. Inženir Fratti je bil njegov predstojnik in je najbrž predlagal odpoved. Brezposelnemu železničarju, ki je prebival v hiši železničarjev z družino, je moral zapustiti stanovanje in so ga postavili z ženo in otroci na cesto.

Reforma, ki jo hoče izpeljati vlada na železnicah, bo prinesla sicer državi lepe prihranke, toda prizadeja načelavstvu tudi mnogo gorja.

Polom stavbinske zadruge!

Cerg, znamenita stavbinska zadruga Julijskih Benečij, je glasom laških listov propadla. Zguba da znaša več milijonov.

»Zakaj, Jack? Kako to misliš?«

»Za božjo voljo, saj veš, Harry, da v teh prepadih živeča bitja niso takoj ustvarjena kot mi.«

»So pa popolnom nam enaka, Jack.«

»Ne, Harry, ne, ali bi pa ne bilo mogoče, da tod rogovili kak umobolni?...«

»Umobilni?« je odgovoril Harry, »blazni, ki pa je v vseh idejah tako dosleden?! Da bi bil oni zločinec, ki je neprenehoma poskušal, da nam škoduje od onega dne, ko je uničil lesnice yarow-rovu, da bi bil to blaznež?«

»Saj tega več ne počenja, Harry! Že tri leta se ni pripetilo ničesar niti proti tebi, niti proti tvojim domaćim.«

»To je vseeno, Jack«, je odgovoril Harry, »jaz še vedno slutim, da se oni hudobni duh še ni odrekel svojim hudobnim naklepom.«

»Ne morem ti povedati, na kaj se priem ožiram. Tudi radi blagra na novo oživelega obrata bi rad vedel, ke do da je in odkod.«

Nizka podlost.

Piccolo je prevedel pretekli teden iz tržaške «Edinosti» nekaj stavkov, ki so bili pisani proti Goriški Straži, in je po svoji navadi napadel Wilfana. «Edinost» je nato brž odgovorila, da so Goričani zvezani s Piccolom, da so torej narodni izdajalci.

Kaj naj človek reče na tako nizkotno podlost, za katero nosi polno odgovornost dr. Slavik?

Na to le en odgovor: Gospodje, ki imajo to nizkotnost na vesti, naj smatralo, da smo jih pred našim ljudstvom javno oklofutali. Vsak drugi odgovor je nemogoč.

«Mi ga izdajamo.»

Peteruel trdi, da je Nova doba glasilo onih Slovencev, ki so uvideli potrebo, da širijo med narodom patriotskem in je list neodvisen. Pisenti pa trdi v «Gazzetti di Venezia» dne 22. majnika, govoreč o delu italijanskih fašistov, tole: «V Gorici izdajamo tednik v slovenskem jeziku». Kakor se nam gabi Peteruelova hinavščina, tako nam ugaja Pisentijeva odkritost.

Nova ulica.

Te dni so izročili v Gorici javnemu prometu ulico, ki vodi od Studenca (via Alvarez) na ravnost v Stražice. Cesto bo do se nekoliko popravili in livelirali.

Prestavljalje boljše!

Fašistovskemu glasilu «Nova doba», pravzaprav njenim urednikom bi radi dali nasvet, naj boljše prestavljam. Zadnjestevilke kar mrgolijo laških fraz in se na prvi pogled pozna, da so bili dotedni članki najprej italijanski in so bili sele potem v slovenščino prevedeni. To pa ni previdno in se manj modro. Prestavljate tedaj bolje, da bodo vsaj nekateri ljudje mislili, da je članek izviren.

Konferenca 36 narodov.

Iz Newyorka poročajo, da namerava trgovska zbornica Zedinjenih držav sklicati veliko konferenco, katere se bo udeležilo 36 narodov, ki so najbolj interesirani na vprašanju vojnih dolgov. K konferenci pa bodo povabljeni samo gospodarski strokovnjaki, ne pa politiki.

Za ženske.

Zadnji Učiteljski list priporoča našim ženskam Slovenko s sledečimi besedami:

«Slovenka» izhaja 15. vsakega meseca v Gorici. Stane letno 10 lir in se naroča pri upravi v Gorici, Via Favetti 9. Razen Pregljeve povesti «Dom gospe Serafine» prinaša leposlovne in znanstvene članke, med katerimi se odlikujejo posebno oni od urednice. Prav dobrí so tudi sestavki o domu in vzgoji. List je okusno prirejen, lepo urejevan in vreden vsega priporočila.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Ko smo se vrnili iz begunstva, nam je sezidal genio militare barake in sedaj nam financa odbla pri odškodnosti na premičninah za barako do 4800 lir. Ali odgovarja to zakonu? Kam naj se obrnemo?

Odgovor: To je po našem protizkonito. Financa pa trdi, da odgovarja zakonu, ker je treba pač odbiti od odškodnine vse ugodnosti, ki jih je že prejel oškodovanec od države. V nobenem slučaju se pa ne sme odbiti denar pri premičninah, kajti baraka ne spada med premi nime in ni nikakor nadomestilo za pohištvo in orodje.

Kaj storiti? Potrebna je akcija pri vladu, in sicer skupno z Italijani. Na stopiti morajo poslanci. Druge poti nini.

živino, naj bi se razdelile med one kmetovalce, ki bi redili radi zboljšanja živinoreje domačo pasmo.

Cassa di risparmio federale.

Tržaška «Cassa di risparmio federale» je morala likvidirati zaradi ponesrečenih špekulacij svojega ravnatelja Josipa Bercovicha. Po nalogu oblasti je bil ravnatelj Bercovich dne 12. maja are tiran.

Obtok bankovcev v Avstriji

se je zmanjšal po izkazu 7. t. m. za 76 milijard na 4501.3 milijarde kron.

VALUTA.

Dne 22. majnika si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 21.80 — 22.10 l.
za 100 avstr. krov — 2.9 — 3.2 st.
za 1 dolar — 20.60 — 20.70 l.
za 1 funt — 95.80 — 96.16 l.

Kaj je novega na deželi

KOJSKO.

Celi deželi je znano, kako se je Giovannni Sfiligoj, nekdaj Sokol, sedaj fašist, posestnik in celo poštar skušal polastiti županskega stolčka in se nanj vvesti. Ko je videl, da vsi naškoki nič ne pomagajo, se je udaril po čelu in rekel: «Pregledati je treba občinske račune, občina je v neredu, med vojsko so se vršile sleparije pri aprovizaciji!» Toliko časa je vrtal, dokler ni poslala oblast komisarja v občino, da pregleda račune in zato je prejemal 36 lir na dan. Ljudje so mislili, da se bodo sedaj delili tisočaki od aprovizacije od hiše do hiše. Kako so si vsi meli roke od veselja! Toda glej žudo. Komisar je brskal in brskal po računih, obračal papirje na vse strani, a tisočakov nikjer. Janku ali Zovanu je postajal od dne do dne daljši nos. Ljudje so se začeli smejati, on pa je trepetal od razburjenja. Njegovi pristaši so mu obrnili hrbet, vojskovodja je ostal sam kakor brzozavni drog na cesti. Tako minava slava tega sveta. Giovannija je zadebla zasluzena kazen: prišel je v vas, da bi delal zgago, vzdignil je palico razdora, ki je pa udarila na njegovo lastno glavo. Iskal je samega sebe, zato je propadel. Vrne naj se lepo k stampilji in pusti politiko drugim.

GRAHOVO.

Minoli petek se je vršil v naši vasi pogreb slovenskega glasbenika Ivana Kokošarja. Od vseh strani so priheli njegovi prijatelji in učenci izkazovat mu zadnjo čast. Pri pogrebu je bilo mnogo duhovnikov iz Gorice in iz hribov in 20 njegovih učencev organistov. Iz Šebrelj, kjer je ranjki Kokošar župnikoval, so prišli odpolanci občinskega zastopa. Med pogrebo slovesnostjo so peli pokojnikovo črno mašo, ki je prisotne globočko ganila. Ko so se učenci Kokošarja na grobu poslavljali od dragega učitelja, so silile vsem solze v oči.

Blagi pokojnik in njegovo slovo od Grahovega bo postal ljudstvu v trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača zemlja!

V ŠKRBINI

je umrl dne 20. maja preč. g. Anton Pipan, kurat vojne mornarice v. p. Rojen je bil dne 10. julija 1862. v Skrbini, posvečen dne 23. julija 1885. Služboval je kot kaplan v Kobaridu, kot kuiat v Lokovcu in potem dolgo vrsto let kot kurat vojne mornarice v Puli. Po vojni se je preselil v domačo občino Škrbino, kjer je bil hkrati župni upravitelj za Škrbino in Lipo. Zavratna bolezna je v štirinajstih dneh položila na pare. Pogreb se je vršil ob ogromni udeležbi dne 21. maja. Udeležila se ga je vsa duhovščina komenskega dekanata s preč. g. dekanom Nemcem, ki je imel tudi krasen nagovor v cerkvi. Škrbinski in komenski pevski zbor sta mu zapela pred hiso, v cerkvi in na grobu ginljive zalostinke. Naj počiva v Bogu! Vsem, ki so se udeležili pogreba, iskrena zahvala! Žalujoči družini naše srčno sožalje!

Pameten predlog.

Kmetsko-delavska zveza v Bovcu je poslala na shod živinorejcev v Sv. Lucijo delegata, ki je stavil tale pameten predlog:

Živinorejska zveza naj dà tiskati skupno s Kmetsko delavsko zvezo poučno knjižico za naše sirarje, ker smo preveč odaljeni, da bi se mogli predavanj o sirarstvu, ki se večkrat vršijo, vdeleževati. Taka knjižica bi bila dobro dobra za praktičen poduk.

Obenem se strinjam z nasvetom «Goriške Straže», naj bi se plemenska živina redila le od domače pasme. Kdor ima lepo in mlečno kravo, naj jo izredi v dobro pasmo, da ne bo treba tuje importirati, ki ni za naše podnebje.

Svote, ki bi se morale plačati za tujo

Posebno se zahvaljujemo vl. g. upravitelju Medvešu, vsem fantom in dekletom in vsem vdeležnikom pogreba.

Žalujoči starisi.

CEROVO.**Odrezali so mu uho.**

Pred nedavnim časom sta prišla v našo vas dva furlanska fašista in sedla v gostilno. Tam sta našla nekaj slovenskih tovarišev fašistov, ki so se razgovarjali med seboj slovenski. «Kako to? — sta zavpila — če ste pravi fašisti, morate govoriti laško!» Slovenski fašisti so se ujezili: «Kaaaj? Ce prideta, hudiča, v slovensko vas, morata govoriti slovenski!» V kratkem so bili vsi pokonci in se začeli pretepati. Hudo so se preivali, mečkali in bunkali. Debata se je zaključila s tem, da sta Furlana zabolila enega Cerovca v trebuh, Cerovci so pa odrezali enemu Furlanu uho.

TOLMIN.

Tolminsko učiteljsko društvo bo zborovalo dne 10. junija t. l. ob 8 ur v Kobaridu. Udeležba obvezna! Odbor

RİHEMBERG.

Kruta svetovna vojna s političnimi spremembami je rodila tudi v moralnem oziru silno gorje. Tudi v Rihembergu, v tem «Gregorčičevem vrtu» je vojna pustila strašne posledice. Propalice, ki so pravi izmeček prave človeške družbe, sejejo — kakor je pisano v svetem pismu — same sovraštva, podivjanosti, izdajstva nad narodom: v teh razmerah vzdržijo pač le značaji, trdni značaji. Fantje in dekleta, držimo trdno in svesto skupaj, držimo se starih naukov zvestobe: vera naših očetov, beseda naših mater in medsebojna ljubezen naj nas družijo; nai ne bo med nami Judežev. Tudi sedanji vihar bo prešel. B—v.

PRIREDITVE.

Prečkani komik ali Brez županovega dovoljenja

je naslov zelo zabavni in smešni burki, ki jo priredi Goriški godbeni krožek v soboto dne 26. maja ob 8. zvečer in v nedeljo dne 27. maja ob 5. popoldne v Trgovskem domu v Gorici. Kdor se hoče pošteno nasmejati in dve urici pozabiti svoje nadloge, naj se udeleži te predstave. Kot zaključek po smehu bo pa ginljiv, pretresljiv monolog iz starogrške drame Orest. Med odmori bo koncert godbe.

DAROVI.**ZA SLOVENSKO SIROTIŠČE**

so darovali mesto na grob preč. g. Antonu Pipanu, kurata vojne mornarice v. p. in župnega upravitelja v Škrbini, družina Pavlica v Rihembergu 40 L. in lr. Andrej Pavlica 50 L.

Bistra kristalnočista voda,

planinski zrak in Škrbna priprava napravijo iz Pekatete to, kar so pravo delikateso.

So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Katoliški shod v Ljubljani.

—^{on}—

Goriska Straža je že poročala o kataliskem shodu, ki ga priredijo Slovenci to poletje v Ljubljani. Shod bo brez dvoma veličastno uspel in pokazal zrelost in organizatorično moč Slovencev. Pripravljalna dela so v polnem teku in organizacija ljudstva po deželi zelo napredne. Priobčujemo na tem mestu izvleček iz okrožnice, ki jo je razposlal pripravljalni odbor vsem slovenskim katoličanom:

1. okrožnica Pripravljalnega odbora za V. katoliški shod.

Katoličani!

Katoliški shod bo na glavni dan, v nedeljo 26. avgusta, predvsem manifestacija zavednosti, številne moči, discipline in organizacije katoliškega ljudstva na zunaj: pred zastopniki države, Cerkve, tujih narodov in pred nasprotniki. Največji poudarek sklepom odsekov, resolucijam katol. shoda in govornom bo dobro urejena množica pri sv. maši, v sprevodu in na zborovanju, ki bo najsijsajnejši dokaz, da niso sklepi in resolucije voditeljev le nerodovitne želje posameznikov, ampak nepremagljiva volja celega ljudstva, celega naroda katoliških Slovencev.

Desettisoči enodusno nastopajočih discipliniranih mož in fantov, tisoči žen in deklet, čete in praporji naših organizacij s svojimi voditelji morajo po točnem načrtu glavnega odbora nastopiti v prestolici Slovenije s takim številom in tako strumno urejeni, da bo ta največji dosedanjih nastopov sloven. naroda dal nepremagljive poguma vsem, ki se bodo nastopa udeležili ali ga samo videli.

Kdo je se danes tako nezaveden, neodločen ali mlačen katoličan, da ne bi želel biti v armadi zavednih, gorečih in odločnih mož in fantov, zivo vernih žen in deklet, ki bodo ta dan, 26. avgusta, pokazali domovini in tujini, da med Slovenci Kristus še živi, vlada in kraljuje? In kdor želi, hoče — tudi more! L. 1920. je zbral v Mariboru samo orloški tabor 50.000 vernega ljudstva k manifestaciji za katoliška načela mladine. Ali ne bo v l. 1923., ko so vse številne naše organizacije tako lepo napredovali, še lažje zbral Katoliški shod 100.000 vernih Slovencev in Slovenk? To mora biti naš cilj, in dosegli ga bomo!

Kako? Z dobro urejeno pripravo! Sodelovati pa moramo vsi, tudi najbolj oddaljeni zavedni katoličani.

V vsaki zupniji naj se izvoli odbor. Vanj naj izvoli vsaka organizacija svojega zastopnika. Ti naj se posvetujejo, katere vplivne in delavne osebe bi bilo dobro se pritegniti. Potem naj začno takoj agitirati za udeležbo na shodu in skušajo pridobiti zlasti vse verne može in fante. Zbirajo naj darove, s katerimi bi mogli pomagati revnim, poštenim fantom in možem za pot na shod, Orlom in Orlicam za nabavo krojev, pevcem, godbam itd. Tudi glavni odbor v Ljubljani bo lažje dobro pripravil vse potrebno in pocenil revnim dijakom, Orlom itd. bivanje v Ljubljani, če ga boste podpri s prostovoljnimi doneskami.

Prosimo Vas, ne zanašajte se na dolgi čas ali na druge ljudi, ampak vsi se potrudite in pozurite s pripravami, in doživeli boste čudo, okusili veličino in zeli uspehe najvecje in najlepse dosedanjih manifestacij katoliških Slovencev.

Na veselo delo, za čast božjo in v korist vernemu ljudstvu!

Za glavni odbor:

Dr. Fabijan, tajnik. Dr. Slavič, predsednik.

Za odbor zunanjih priprav:

Jernej Hafner, načelnik.

Pozor gasilna društva!

Podbrdo. Prost. gasilno društvo priredi dne 27. t. m. (nedeljo) ob 4 pop. veselico na prostem s sledečim sporedom:

Satner: Opomin k petju; Medved Nazaj v planinski raj; Jože Volc: Na dan sodbe, trodejanka; ples.

V slučaju slabega vremena bo odložena na nedoločen čas, ki se pravočasno objavi — Odbor.

POZOR!

Ravnokar mi je dosla velika množina staroznanih kos, znamke Feistic-Himmelberg ali po domače »petnajsterce«. Sezite pridno po njih, ker to so kose najboljše vrste.

Nadalje naznanjam, da imam velik izbiro sekir za drvarje in tesarje, te vseh vrst žag, vse od Martina Sussmani Himmelberg. Imam tudi brzoparilnike (Futterdämpfer) vseh velikosti ter kovanja za stavbe, mizarske potrebščine, vodne zage, steklarijo, oljnate osi in vzmeti (šuste) za kočije najboljšega nemškega izdelka. Cene nizke!

Za obilen obisk se priporoča **ANTON ZNODAR**, trgovina z mešanim blagom **Volče 155** pri Tolminu.

MED. UNIV.

dr. Rado Sfiligoj
se je preselil
v Via Mameli (Via Scuole št. 8)

tik stare gimnazije ter ordinuje za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni od 9-11 in 2-3.

Izkuljeni civilni geometri

DOMENICO ROCCO

bivši geometri I. reda na zemljiški knjigi - Gorica, Corso Vitt. Em. 34.

Cene brez konkurence!

Pri tvrdki

Anton Terpin in drug

Via Rasteilo 10 — GORICA

Izbrite najbolj bogato izbero manufakturnega blaga, kakor: volne, tkanine, bombaževine za gospone in gospode; etamin, batist, svile, perkal, aznovrstnega blaga za srajce, asfert, regadin cajha, žameta za moške oblike i. t. d.

Velika izbira perila za neveste, deje, kovtre, volnena posteljna pregrinjala, volne in žime za žimnice.

Velika zaloga vseh predmetov za vimo.

Cene brez konkurence!
Na debelo! Na drobno!

POZOR!

na staro slovensko tvrdko

Razprodajam pohištvo po tako znižanih cenah in sicer

Omare . . .	od 200 lir naprej
posteljnake . . .	90 , ,
vzmeti (šuste) . . .	70 , ,
blazine . . .	60 , ,
kompletne spalnice 800 . . .	" "

Velika izbira navadnih in finejših sob, kakor tudi žetznih posteljnjakov.

Priporoča se

Ant. Breščak

največja zaloga pohištva na Gorškem z lastno tovarno v Gorici, Via Carducci 14 (prej Gosposka ulica) in V. C. Favetti št. 3

ADRIA ČEVLJI

izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“

Lastne prodajalne:

GORICA, Corso G. Verdi 22

TRST, Via dei Rettori 1.

Edina in največja zaloga pravih, garantiranih

„MERKUR“ kos

samo v veletrgovini z železnino „MERKUR“ P. Majdič,
Celje - Jugoslavija.

Pozor na domačo tvrdko!
Franc Saunig - Gorica
Gosposka ulica, sedaj v. Carducci št. 25

Velika izbira Pfaffovih in drugih šivalnih strojev iz prvih nemških tovarn za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje

katere jamči do 20 let

Velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštnine prosti. Lastna mehanična delavnica. Brezplačni pouk v umetnem vezenju.

Hotel - Restavracija „Zlati Jelen“
v Gorici, Via Stretta

vsem znan po svoji točni postrežbi, dobri kuhinji in pristnih domačih vipavskih, briških vinih in izvrstnem kraškem teranu se priporoča vsemu občinstvu za obilen obisk. — Na razpolago so tudi lepe in snažne sobe za potnike.

Pridite in prepričajte se:

Lastnik **Al. Vida.**

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžet & Koritnik)

Gorica - Corso Verdi štev. 7 - Gorica

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zefirja, perkala ter perila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnine ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO

TEOD. HRIBAR (nasl.) - GORICA

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne **Regenchart & Rymann**, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Stalne cene!

Domača tvrdka.

Podpisana si dovoljujeva naznaniti sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sva otvorila dne 7. t. m. trgovino s klobukti in modnim blagom pod tvrdko

Mozetič & Dekleva

v Gorici ulica Carducci 11. (Gosp. ul.)

V zalozi imava prvo vrstno blago spadajoče v modno stroko, kakor: nogovice vseh vrst in velikosti, majice, možke, otročje in ženske, srajce bele in barvane, ovratnike in ovratnice, zapestnice, gumbe, sukanec, sivanke, vezenine, dišeče milo, glavnike, podlage za krojače in šivilje, i. t. d.

Toplo se priporočava.

Stalne cene!

Gostilničarjem!

Zadruge v Dobravljah, v Dornbergu, v Selu in Hranilnici ter Posojilnici v Rihembergu ter Kmetijsko društvo v Vipavi, ki so se združile v Vinarsko zvezo, se priporočajo gostilničarjem in vsem cenjenim odjemalcem za blago hotna naročila domačih vin v svojih lastnih kleteh in v skupni kleti, v Gorici, via Mameli št. 8.

Razprodaja vina v skupni kleti v Gorici se prične s 1. junijem 1923. Razprodaja se od 56. litrov naprej v vsaki množini in po zelo ugodnih cenah.